

Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun, Geçici Dilekçe Komisyonunun 21 . II . 1949 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 1114 sayılı Kararın Kamutayda görüşülmesine dair önergesi ve Geçici Dilekçe ve Millî Savunma Komisyonları raporları (4/142)

5 . III . 1949

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Geçici Dilekçe Komisyonunun 21 . II . 1949 tarih ve 11 numaralı Haftalık Karar Cetvelinin 1114 sayılı Kararın Mecliste müzakeresine müsaadelerini dilerim.

Seyhan Milletvekili
S. Tekelioğlu

Geçici Dilekçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Geçici Dilekçe Komisyonu

Kâğıt İ. No. 4/142

Dilekçe Ko. No. 5

21 . IV . 1949

Yüksek Başkanlığa

Birinci Cihan Harbinde Ruslara esir düşen Binbaşı Bilâl'in, Siberya'da vefat etmesiyle kendisine bağlanan 243 kuruş dul maaşının çoğaltılması hakkında Hikmet Ateşyavuz tarafından verilen dilekçe üzerine mesele incelenmiş ve kanun hükümlerine göre bağlanmış olan maaşın artırılmasına imkân bulunmadığı neticesine varılarak Komisyonumuzca bir işlem yapılmasına mahal olmadığına 1114 numara ile 27 . I . 1949 tarihinde karar verilmiştir.

Bu kararın Kamutayda görüşülmesini isteyen Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun önergesi Komisyonumuza havale edilmekle Millî Savunma Bakanlığı Tekaüt Şubesi Müdürü Mehmet Uzer davet edilerek önerge sahibi de hazır olduğu halde iş tekrar görüşülmüştür: Binbaşı Bilâl'in 1330 tarihinde mecruhan esir olduğu ve 1336 tarihinde Siberya'da veremden ölmesi üzerine eytam ve eramiline 1325 tarihli Tekaüt Kanununa göre maaş bağlandığı ve bir kızı ile iki oğlu maaş haklarını kaybettikten sonra eşi

Hikmet Ateşyavuz'un maaş miktarı 145 kuruştan 243 kuruşa yükseldiği bunun da zamlarla birlikte bugün 24 lira 27 kuruş tuttuğu, tahsisin kanuni hükümlere tamamiyle uygun olduğu, gerçi şehit ailelerine daha fazla maaş verilmekte ise de merhum Bilâl'in kanun ve nizamların tariflerine göre şehit sayılmıyacağı, bu durum karşısında dilekçeye tahsis edilen maaşın artırılmasına imkân bulunmadığı bir kere daha anlaşılması ve eski kararın değiştirilmesini gerektiren bir sebep görülmemiştir.

Rapor Kamutaya arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dilekçe Komisyonu Başkanı

İsparta
R. Güllü

Kâtip
Siird
L. Yavuz

Sözcü

Gaziantep
Ö. A. Aksoy

Balıkesir
E. Çaliköz

İmzada bulunamadı

Burdur

Yaralı esir olduğuna göre, verem olmasının bu yüzden olup olmadığı bakanlıkça vaktiyle araştırılmamıştır. Vatani hizmetten veya başka yoldan bu çok ihtiyar kadına iki senelik maaşı tutarı olan altı yüz lira kadar bir paramın verilmesi mütalâasındaym.

Orgl. F. Altay

Konya
Dr. M. Dündar
Konya
R. Erel
Malatya
A. Esendel

Konya
H. Ulsan
Konya
Dr. A. Perkin
Samsun
M. Köprülü

Kırklareli
N. A. Kansu
Kütahya
A. Böşay
İmzada bulunamadı
Seyhan
Muhafifim
S. Tekelioğlu

Tokad
R. Önder

Edirne
Dr. B. Ögütmen

Millî Savunma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. 4/142

Karar No. 6

2 . XII . 1949

Yüksek Başkanlığa

Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun, Geçici Dilekçe Komisyonunun 21 . XI . 1949 tarihli Haftalık Karar cetvelindeki 1114 sayılı kararın Kamutayda görüşülmesine dair önergesi ile Geçici Dilekçe Komisyonunun raporu müzakere edilirken; Dilekçe Komisyonu Başkanı Sivas Milletvekili Gl. Fikri Tirkeş'in bir önergesi üzerine Komisyonumuzca da incelenmek üzere Yüksek Kamutayca komisyonumuza havale buyurulan 180 sayılı 5 . III . 1949 tarihli rapor 21 . XI . 1949 tarihinde komisyonumuzda okunup incelendi.

Birinci Cihan harbinde Kafkas cephesinde mecruhan esir düştüğü söylenen ve Rusya'da esareti esnasında vefat eden piyade binbaşı Bilâl'in Millî Savunma Bakanlığı Emekli Şubesindeki dosyası da getirtilerek mezkûr şube müdürü de hazır olduğu halde tetkik edildi.

1330 senesinde Kafkas cephesinde esir olup 1336 senesinde Rusya'da Krasnoyarsk'da vefat eden binbaşı Bilâl'in; mecruhan esir düşüp düşmediği meselesi üzerinde uzun uzadıya duruldu.

Binbaşı Bilâl'in Kafkas cephesinde esir düştüğü vakit Tümen Komutanı olan emekli albay Arif'ten sorulmuş ve sureti aşağıda yazılı cevap alınmıştır:

25 . V . 1949 tarihli yazı karşılığıdır:

Binbaşı rahmetli Bilâl Komutanı bulundu-

ğum 29. Tümene bağlı 3/85. Tabur Komutanı olarak Sarıkamış felâketinde ve Tümen karar-gâhından gayri bir noktada esir düşen ve Krasnoyarsk Rus karargâhına birlikte nakledilen subaylardandır.

Harb sırasında terfii henüz tümene bildirilmemiş olduğundan esirliği sırasında yüzbaşı idi ve terfii esirliği zamanında öğrenildi.

Kendisinin esir düştüğü vakit yaralı olduğunu hatırlamıyorum. Vefatı yaşayış sefaleti neticesi olarak karargâhta vukuagelmış ve hâtirama göre 1916 veya 1917 yılına müsadef bulunmuştur.

Arada geçen uzun zamanlar dolayısıyla başkaca bir şey hatırlamıyorum. Ancak Tümen müf-hakı olup yüzbaşılıktan emekli olarak Bayındırlık Bakanlığı evrak müdürlüğünde bulunan ve son zamanlarda yaş haddi sebebiyle emekliye çıkarılan Faik Tünbay Rus karargâhında Türk grupunun yaverliğini yaptığı ve arkadaşların kayıtları ve zati işleriyle daha ziyade meşgul olduğu cihetle yaralanma meselesinin bir kerre de ondan sorulması muvafık olur.

Derin saygılarımla:

Bu cevapta ismi geçen emekli yüzbaşı Faik Tünbay Komisyonumuz Başkanı tarafından buldurulup malûmatına müracaat olunmuş verdiği cevap; Başkanımız tarafından not edilmiş ve bu notu Tünbay'da imzası ile tasdik eylemiş ol-

duğu, Komisyonumuz Başkanı tarafından Komisyonumuza bildirilmiştir.

Not; aşağıda aynen arzedilmiştir:

1. Beş sené kampta sekiz ay 13 gün de yollarda esir hayatımız geçmiştir.

2. Esaretin sona ermesinden tahminen bir sene evvel vefat etmesi ihtimali vardır.

3. Bütün üsera muamelâtını Kızılaya malûmat verirdik.

4. Yaralı olduğunu söyledi. Fakat doktora yarısından dolayı müracaatını hatırlamıyorum. Ama, öksürükten hasta yattı. Revirde yattı. Doktorlar tedavi etti.

5. Şehit diyemem.)

Bu beyanları esas tutan bâzı arkadaşlar; 1330 senesinde yaralanıp 1336 senesinde vefat eden bir zatın ölümünden aldığı yaradan olamayacağını ve binaenaleyh, şehit addedilemeyeceğini beyan ettiler.

Diğer bâzı arkadaşlar; Millî Müdafaa Vekâleti Muamelâtı Zatiye Dairesi Piyade Şubesi Müdürlüğünden; mütekaidin şubesine yazılan 9855 sayılı ve 2 . VIII . 1926 tarihli tezkerede aynen:

« Müteveffa mumaileyh 14 - 15 Kânunuevvel 1330 tarihinde Sarıkamış Muharebesinde mecruhan esir olduğu ve 27 Nisan 1920 tarihinde Sibirya'nın Krasnoyarsk Üsera karargâhında vefat ettiği dosyası tetkikattan anlaşılmiştir. »

Denilmesini.

Ve yine Millî Müdafaa Vekâleti Sıhhiye Dairesinin Şube 3, 3226/3915 sayılı ve 12.IV.1928 tarihli olup Mütekaidin Şubesine yazılan tezkeresinde aynen:

Mütekaidin Şube Müdüriyetine

Müteveffa Binbaşı Bilâl Efendinin esnayı esarete tederrünü rieden vefat ettiği zayıat ve Harb Mezarlıkları Şubesi Müdüriyetinin 2347 numaralı 10 . IV . 1928 tarihli tevsikiyle tebeyyün etmiştir.

Tetkik edilen dosyasında esareten evvelce böyle bir hastalık başlangıcını ima eder bir rapor mevcut olmadığı cihetle bilhassa cibilliyeti maraz iktizası hastalığının esaret meşak ve mezahim seferiye neticesi husul bulmuş olduğuna kanaati fenniye verdiği cihetle mumaileyhin ailesine 35 maddenin fikrai ahiresi mucibince maaş tahsisi icabeder efendim.

Denilmesini esas tutmuşlar ve bu resmî vesikalara göre; binbaşı Bilâl'in yaralı olarak esir düştüğüne kanaat getirerek elyevm meriyette buluna ve 1683 sayılı Kanunda, 143 sayılı ve 11 Ağustos 1325 tarihli Askerî Tekaüt ve İstifa Kanununun 35 nei maddesinin yer aldığı 45 nei maddeye dayanılarak binbaşı Bilâl'in yetimlerine bu maddenin; şehiden vefat edenlere dair olan hükümlerine değil şehit makamında olduğunu kabul ettiği ölümlere dair olan diğer hükümlerine; uyularak yetimlerine maaş tahsis edilmesi lâzımgeldiği kanaatini izhar etmişlerdir. Bu müzakere ve tartışmalar sonunda binbaşı Bilâl'in şehit addedilip edilemeyeceği oya sunulmuş ve ekseriyetle şehit addedilemeyeceği çoğunlukla kabul edilmiştir.

Kamutaya arzedilmek üzere Yüce Başkanlığa sunulur.

Millî Savunma Komisyonu Başkanı
Kastamonu

Korgl. A. Alptdoğan

Sözcü

Kâtip

Hatay

Ankara

Gl. E. Durukan

M. Aksoley

Karara muhalifim

Ankara

Balıkesir

Muhalifim

İ. Çalışlar

N. Tınaz

Çankırı

Erzurum

Dr. A. Arkan

E. S. Akgöl

Erzurum

Gazianteb

V. Kocagüney

A. Atlı

İmzada bulunamadı

İmzada bulunamadı

Gümüşane

İçel

Ş. Erdoğan

Dr. A. Köksal

İstanbul

İmzada bulunamadı

C. C. Toydemir

Kayseri

Kocaeli

S. Avgun

Şükür Okan

Konya

İmzada bulunamadı

Dr. H. Alataş

Ordu

Seyhan

H. Gökdalay

Muhalifim

S. Tekelioğlu

Van

R. Oktar